

Instytut Pamięci Narodowej - Katowice

<https://katowice.ipn.gov.pl/pl3/aktualnosci/179272,Burza-kontra-peregrynacja.html>
05.05.2024, 18:11

Burza kontra peregrynacja

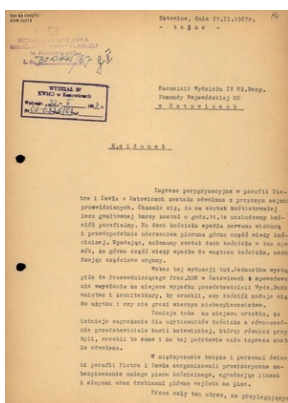
21 lutego 1967 r. w Katowicach miało miejsce niecodzienne o tej porze roku zjawisko atmosferyczne, które spowodowało poważne zniszczenia m.in. w kościele pw. Świętych Apostołów Piotra i Pawła przy ulicy Mikołowskiej. Tego dnia około godziny 14 przez stolicę województwa (i także przez inne miasta) przeszła krótka acz potężna burza z piorunami, gradem, deszczem i śniegiem. Jedna z błyskawic uderzyła w wieżę kościelną, która nie wytrzymała towarzyszących burzy silnych podmuchów wiatru, częściowo się odłamała i spadła na leżący poniżej dach, przebiła go, wpadła do środka i uszkodziła organy.

Burza zbiegła się w czasie z przygotowaniem do uroczystości peregrynacji kopii obrazu Matki Bożej Częstochowskiej, stąd też duże zainteresowanie całą sprawą organów państwowych, a zwłaszcza Służby Bezpieczeństwa. Trzeba tu wspomnieć, że uroczystości odbywały się bez samego obrazu, bo ten nie został wpuszczony przez władze na teren województwa, ale mimo to Kościół organizował modlitewne spotkania eksponując puste ramy dla podkreślenia antyreligijnej polityki państwa. Można przewrotnie powiedzieć, że burza i jej konsekwencje spadły władzom prosto z nieba, ponieważ zniszczenia w kościele uniemożliwiły przeprowadzenie planowanych właśnie na wtorek 21 lutego wieczorem obchodów – a tego nie umiała nawet SB. W przygotowanym przez funkcjonariuszy raporcie widać wyraźną ulgę, że „impresa peregrynacyjna [...] została odwołana z przyczyn najmniej przewidzianych”. Nie zaprzestano mimo to działań operacyjnych – słuchano komentarzy parafian, obserwowano gromadzących się w okolicy kościoła, „zabezpieczono agenturalnie” mszę odprawioną w zamian w katedrze, a nawet zatrzymano do wyjaśnienia jedną „aktywistkę klerykalną”.

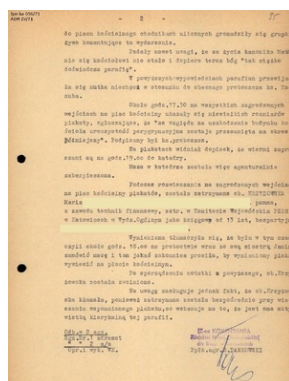
Wcześniej utrudniano przygotowania na różne sposoby. Najbardziej oryginalne wydaje się przeciwdziałanie dekorowaniu okolicznych domów, które przybrało ostatecznie formę wojny z lampkami choinkowymi. Jak zapisano w jednym z meldunków, „w związku z zaobserwowanym na innych terenach masowym stosowaniem kompletów lampek choinkowych do iluminacji peregrynacyjnych, spowodowano poprzez przewodniczącego Prez[ydium] Miejskiej Rady Narodowej w Katowicach zarządzenie wycofania ze sprzedaży tychże kompletów, zwłaszcza że sprzedaż ich w obecnym okresie nie ma żadnego uzasadnienia”.

Nie dysponujemy niestety w OA IPN w Katowicach zdjęciami z tamtego lutowego wydarzenia. Kościół przy ul. Mikołowskiej widać tylko na dwóch fotografiach odnalezionych w naszym zasobie – obie wykonali funkcjonariusze SB z ukrycia do zupełnie innych spraw, a sam kościół jest na nich bohaterem drugiego planu. Dołączamy je jednak do tej „Migawki archiwalnej” mając nadzieję, że może ktoś z Czytelników ma w domowym archiwum zdjęcia z opisanego zdarzenia.

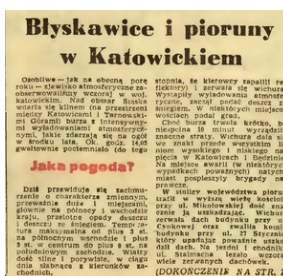
(na podstawie IPN Ka 056/71 – szczegółowe dane osobowe i adresowe zostały wyanonimizowane; zob. też „Trybuna Robotnicza” nr 45[7174], 22 II 1967 [ze zbiorów sbc.org.pl]; Mariusz Trąba, *Starania o uwolnienie kopii obrazu Matki Bożej Częstochowskiej z Jasnej Góry w okresie nawiedzenia archidiecezji krakowskiej [1967–1968]*, „Folia Historica Cracoviensia” vol. 12, 2006, s. 85–118 [[https://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:qOXd9IMbvR4\]:https://czasopisma.upjp2.edu.pl/foilihistoriacracoviensia/article/view/1381/1277&cd=12&hl=pl&ct=clnk&gl=pl](https://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:qOXd9IMbvR4]:https://czasopisma.upjp2.edu.pl/foilihistoriacracoviensia/article/view/1381/1277&cd=12&hl=pl&ct=clnk&gl=pl)])

Meldunek SB z KM MO w Katowicach z 21 lutego 1967 r. w sprawie uszkodzenia kościoła przy ul. Mikołowskiej i odwołania uroczystości peregrynacyjnych. Strona 1 z 2.

Meldunek SB z KM MO w Katowicach z 21 lutego 1967 r. w sprawie uszkodzenia kościoła przy ul. Mikołowskiej i odwołania uroczystości peregrynacyjnych. Strona 2 z 2.

Skan z Trybuny Robotniczej nr 45 (7174) z 22 II 1967 r. dot. burzy i zniszczeń w woj. katowickim (za sbc.org.pl).

Fotografia wykonana w Katowicach na ul. Mikołowskiej podczas tajnej obserwacji trzech nieznanymi osób (brak daty). W tle kościół pw. Świętych Apostołów Piotra i Pawła (IPN Ka 435/40).

Fotografia wykonana z ukrycia pod kościołem pw. Świętych Apostołów Piotra i Pawła w dniu 8 kwietnia 1979 r. Na zdjęciu Jan Światoń rozdający ulotki (IPN Ka 043/631, t. 1/3).